

Infants a casa quinze dies més del que havíem previst

Com afavorir que els infants comprenguin el que està passant i puguin donar un sentit a l'experiència.

Font: Equip Directiu de l'Escola Congrés-Indians, Barcelona.
Adaptació Equip tècnic de l'AACIC CorAvant.
Fotografies: Unsplash i Pixabay.

Educació i prevenció

- En aquesta situació excepcional de confinament és important tenir en compte que la prevenció no suposi altres repercussions degudes a l'aïllament.
- En aquest document intentem donar sentit a una situació incerta i preocupant però que, molt segurament, solucionarem amb èxit no només immediat, sinó també a mitjà i llarg termini. Per tant, a continuació us **donem idees i propostes per afavorir el benestar psicològic, emocional i afectiu que permetrà als infants activar els seus recursos propis i la seva capacitat de resiliència davant la situació actual.**

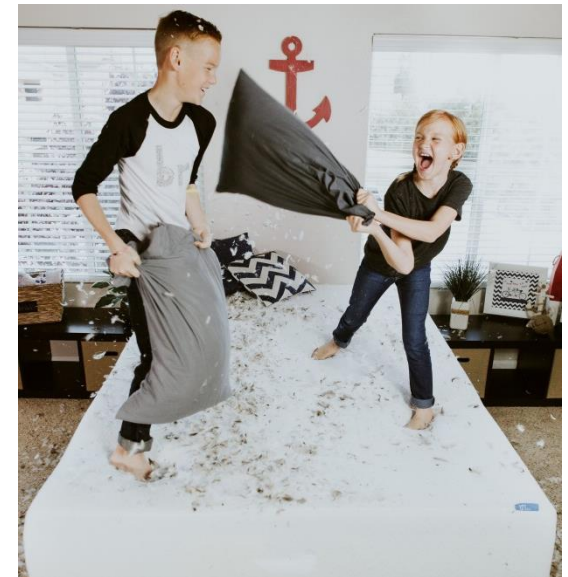
Com sempre, el vincle i l'atenció individualitzada

- Aquests dies cal **reorganitzar-se com a família** per poder donar als nostres fills i filles l'atenció que necessiten i demanen. És una gran oportunitat per **enfortir el vincle** amb la màxima intensitat que requereix la situació.
- La relació pot arribar a ser molt intensa, és important fer torns i **estructurar el dia** de manera que els adults implicats puguin oxigenar-se i també tenir temps per a dedicar-se a les seves respectives feines o tasques a fer.
- **Això no vol dir que "hem d'entretenir tota l'estona als infants"**, els infants també han de poder passar temps amb ells mateixos i elles mateixes.
- No oblidem que **l'adult o l'adulta s'ha de cuidar**, com els infants, no només com a model per als nostres fills i filles, sinó també per poder estar en condicions de donar el millor de si.

No són unes vacances, com donar junts un sentit de tot plegat

- Una de les coses que ens permet mantenir i activar el nostre optimisme, el sentit de l'humor i el nostre benestar físic i psicològic és **trobar un sentit, tot i trobar-nos en la pitjor de les circumstàncies.**
- Per fer-ho és important ser conscients que **no estem de vacances. Per què?**
  - Perquè no podem sortir al carrer, perquè no podem viatjar, ni visitar a la família, els grans estem pendents de les notícies i de les persones que estimem amb una intensitat que no és l'habitual.
  - Tampoc estem de vacances perquè a vegades estem més tensos o tenses, sentim ràbia, tristesa, impotència, por... i això també els passa als infants.
- Per tant, **cal explicar què està passant tenint en compte, en tot moment, l'edat dels nens i de les nenes a qui ens estem dirigint.** No calen grans converses, en les activitats quotidianes ja sortiran converses senzilles. Com sempre, amb respondre amb sinceritat a les seves preguntes, al seu nivell, serà suficient.

- **Si no pregunten és important donar-los la informació bàsica que els permeti situar-se en el moment en què estem vivint.**
- És important que fem servir el vocabulari precís: coronavirus, malaltia, gravetat, confinament, quarantena, virus, etc. Això els ajuda a entendre la realitat i a no confondre's amb "vacances", "bitxos" (en general) en comptes de "virus", etc.
- De la mateixa manera és important compartir amb ells el sentit de no poder estar a l'escola. És l'única manera que tenim per ajudar als metges i metgesses, prevenint el contagi. Així poden veure que estem units i unides superar aquest obstacle. D'aquesta manera activem la seva cooperació i els serà més fàcil acceptar el confinament i els límits que suposa. **És moment de transmetre el sentit de la unió i la no fragmentació.** Si els infants senten que els adults i les adultes desconfiem del que estem vivint, no podran activar els seus recursos de superació.

Estructura horària, cures quotidianes i tasques domèstiques

- L'**organització familiar pot ser menys rígida** que quan anem a treballar o a l'escola, però tampoc serà tan laxa com quan estem de vacances o de cap de setmana.
- Convé tenir **un horari previsible** que es vagi repetint al llarg dels dies, ja que **l'estructura dóna seguretat**, mantén la quotidianitat i ens allunya de la depressió o l'angoixa.
- És important **seguir les rutines habituals**: vestir-se, fer tasques escolars, activitats de lleure, els àpats a l'hora i anar a dormir en un horari regular per mantenir els ritmes de descans.
- En els més petits, l'acompanyament haurà de ser més intens i **serà important per tal de mirar-se als ulls, per tenir estones d'intimitat i de conversa on els infants ens percebin disponibles i confiats en el que puguí esdevenir**. Aquest acompanyament no només serà rehabilitador pels nens i nenes, sinó que també ho serà pels adults i adultes que, tornant a aquests moments senzills, han de poder recuperar-se de les tensions del dia.

- També **convé no deixar sols ni soles als nens i nenes més grans**; supervisar també és una manera d'acompanyar. Un exemple pot ser quan estan a la seva habitació de manera íntima: trucar a la porta i preguntar des de fora si necessiten alguna cosa, o portar-los un got d'aigua o alguna cosa per menjar.
- És important que durant aquests dies hi hagi **coses especials i preparar les coses quotidianes amb il·lusió i d'una manera bonica**. Per exemple, per diferenciar la setmana del cap de setmana, podem treure les estovalles i la vaixel·la dels dies especials, posar alguna flor o planta, o fins i tot alguna espelma. Es tracta de procurar posar èmfasis als moments quotidians i, molt especialment, als moments d'àpats compartits.

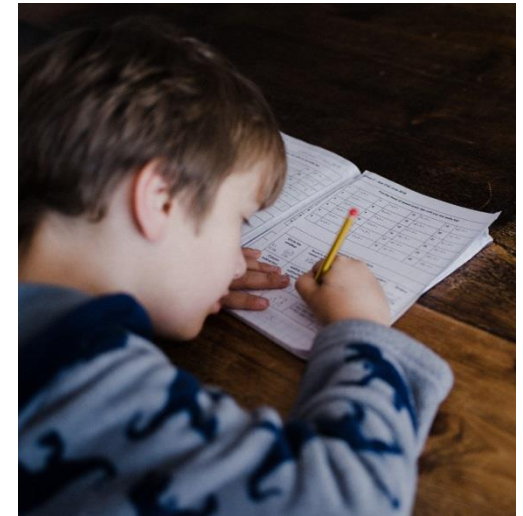
- Estar a casa molt de temps ens possibilita **compartir les tasques domèstiques amb els infants**. Pels més petits i petites, pot ser una excusa brillant per incorporar la vida quotidiana com una eina d'aprenentatge on els conceptes més bàsics van apareixent; i pels més grans pot ser una oportunitat per adquirir responsabilitats i gaudir del plaer de fer-se grans.
- Serà molt i molt important que la idea de plaer, gust i benestar estigui present i sigui transversal a tot el que hem estat parlant. No és massa convenient, en aquest moment, transformar-ho tot en una obligació, ja que quan parlem de rutines, estructura, hàbits i tasques domèstiques, ens referim a tot un seguit d'accions i actuacions que ens poden ajudar a transitar aquest moment; accions que hem de veure com oportunitats reparadores, per cuidar-se i cuidar i per afavorir la salut mental i física en aquests moments intensos i d'incertesa.

Els deures

- En relació amb el que hem estat parlant anteriorment, les tasques escolars **compleixen aquesta funció estructurant** que ajuda a mantenir la calma interior i l'ordre davant d'unes circumstàncies que poden ser bastant complexes.
- Aquestes tasques també són un lligam, un vincle i una connexió amb la seva vida quotidiana.
- L'escola, per molts nens i nenes, és el seu espai propi i diferenciat amb el qual se senten vinculats i vinculades a altres persones diferents de les seves famílies. Aquest fet de sentir-se part d'un col·lectiu que no és el familiar és fonamental per a desplegar una bona salut adulta tant en l'àmbit físic com psicològic i aquestes tasques són un element simbòlic que rescata la seva vida escolar i li dona continuïtat més enllà de l'aprenentatge acadèmic.

- Per tant, els deures tenen aquest valor simbòlic i un suport per a l'infant en un moment complex. Pot ser, doncs, un element d'activació de la resiliència i que afavoreixi l'optimisme i el benestar.
- L'infant, si la família l'ajuda a donar-li aquest sentit, pot veure, en aquestes tasques, una forma de cura per part de les persones adultes que tantes hores l'acostumen a cuidar a l'escola: els seus mestres i les seves mestres; i és des d'aquí i des d'aquest lloc, amb aquest sentit, que els mestres i les mestres estan preparant tasques pels infants com una manera més de cuidar i d'atendre'ls des de la distància...com sempre, amb molta estima i amor.

Situació en el temps i en l'espai

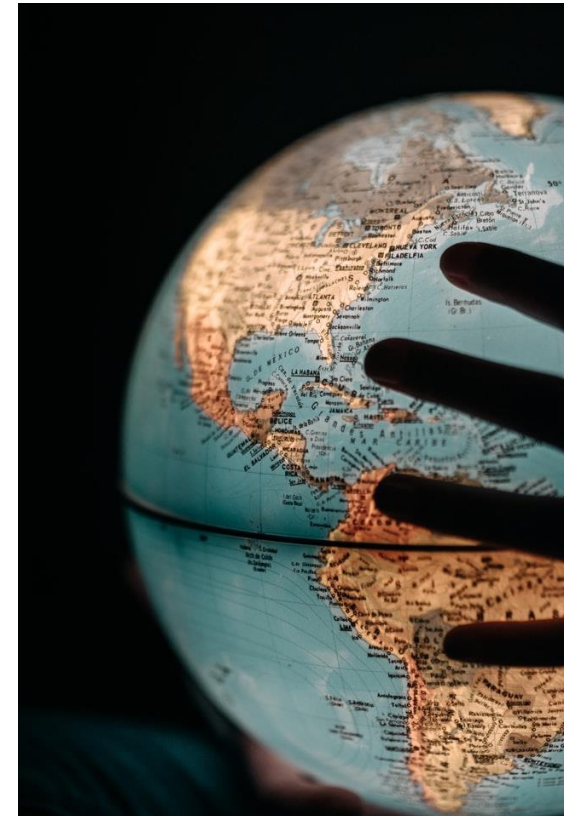
Tenir horaris definits i espais on realitzar les activitats ens ajudarà molt a organitzar-nos. **Si us és possible, busqueu espais de llum natural de dia.**

Val la pena **reservar certs espais per a cadascú, amb materials i objectes personals.** És recomanable mantenir aquests espais endreçats i nets per no fomentar la sensació de caos.

Us recomanem que tingueu espais i materials per a fer les següents coses:

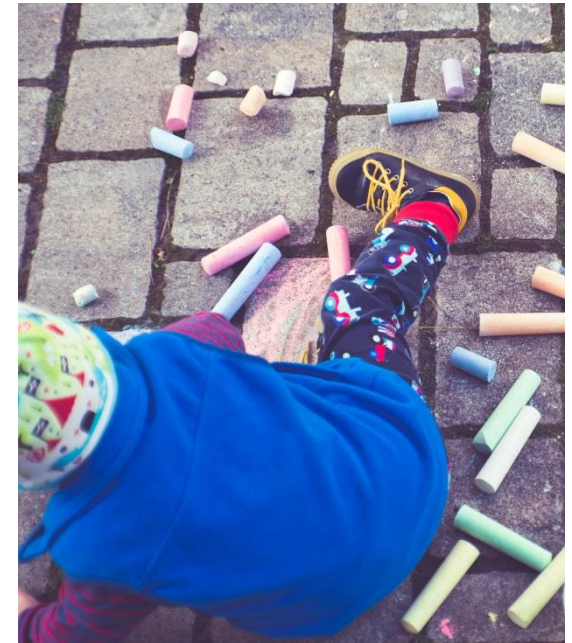
- Escriure, dibuixar, pintar, pintar amb aquarel·la, fer treballs manuals diversos.
- Construccions.
- Disfresses i joc simbòlic (per als més petits i petites).
- Jocs de representació (ninos i altres coses similars).
- Jocs de taula.
- Puzles i trencaclosques.
- Algun element de moviment o corporal: balancí, matalàs, etc.
- Elements sonors.
- Cordes o mocadors.
- Alguna planta o ésser viu.

Situar-se en l'espai també implica situar-se en el planeta. Els infants estan rebent informacions diverses de diferents llocs del món: Wuhan, Llobardia, Madrid, Vitòria... Situar aquests indrets en un mapa els ajudarà a entendre de què estem parlant.

Vida a l'aire lliure, moviment lliure i activitat autònoma

- **Els infants necessiten moure's.** Si tenim espais exteriors és important explotar-los al màxim també per afavorir la diferenciació amb les activitats que fem a dins de casa. És fonamental que ens toqui el sol per conservar un estat d'ànim el màxim positiu possible i un sistema immunològic fort.
- Si no teniu un espai exterior adequat, haureu de **buscar els recursos a l'interior i ser més flexibles amb les normes.** Convé explicar que potser fem més excepcions perquè entenem que és una situació extrema i poc habitual: potser ara podran córrer dins de casa, jugar amb una pilota, cridar o saltar... accions que normalment no acostumem a permetre que facin a l'interior de casa.
- Quan **el moviment és descontrolat, l'adult l'ha d'ajudar a calmar-se**, un bany, per exemple, pot ajudar i alleugerir la tensió. Aquestes situacions poden acabar amb l'infant en qüestió plorant i desfet... Deixem-lo plorar, acompanyem-lo i permetem l'expressió emocional de la tensió acumulada. Que els infants plorin i descarreguin tensions és molt benvingut.
- Com que tindrem moments per a tot, val la pena que els nens i nenes **facin activitats de manera autònoma**, fins i tot veure una pel·lícula, i també fer activitats conjuntes.

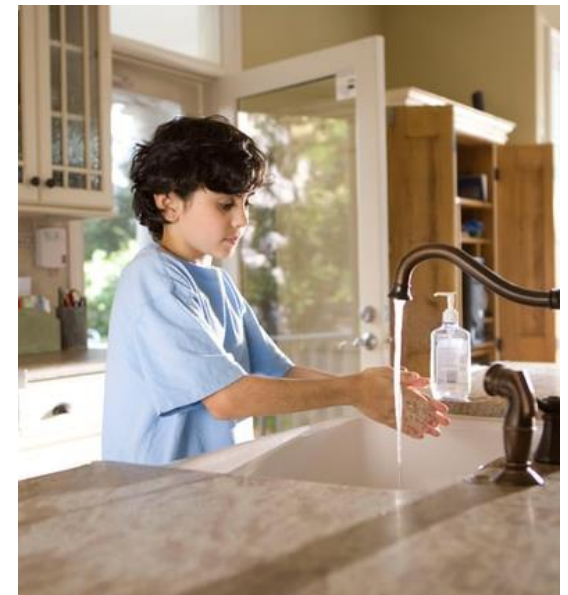
Elecció

Aquesta situació no ha estat escollida pels nens ni per les nenes.
Sentir que un no escull allò que li passa durant un temps llarg pot generar una sensació d'indefensió i d'apatia.

És important, doncs, **generar situacions d'elecció**, dins d'un marge en el qual es puguin sentir protegits. Si el marge és massa ample, poden sentir-se molt insegurs.

Exemples d'eleccions que NO han de fer els infants perquè els hi poden generar inseguretats:

- Rentar-se les mans.
- Anar-se'n a dormir.
- Abrigar-se quan és necessari.
- El que farà o deixarà de fer l'adult (l'infant no ha de controlar a l'adult, ha de sentir seguretat en ell o ella, sentint que l'adult qui organitza).
- Agafar els instruments tecnològics dels familiars (mòbil i ordinador).
- Jugar amb coses que no són segures.
- Agredir a altres persones o fer-se mal.
- Trencar objectes.
- Vulnerar alguna norma bàsica i fonamental de la família.

Exemples d'eleccions que SÍ que han de fer els infants perquè els hi donen la sensació de ser actius i controlar una part de la seva quotidianitat:

- Escollir la seva roba (en un marge d'elecció d'acord amb la seva edat).
- Escollir estar sol o sola en un espai propi i segur i escollir l'activitat a la qual li dedicaran un temps autònom.
- Escollir una pel·lícula dins del seu rang d'edat. El joc per a compartir una estona amb un adult o una adulta. Un conte per anar a dormir.
- Escollir els ninos que l'acompanyen per dormir, els llençols que posaran al seu llit i el pijama que voldrà posar-se.

Son i gana

- Els canvis de rutina i la inestabilitat en els horaris pot **desajustar la gana i la son**.
- En aquest moment d'incertesa **és fàcil que apareguin pors ja superades o malsons**. Caldrà tenir molta paciència i **evitar que els moments de menjar i anar dormir es converteixin en moments de tensió**.
- Si observem problemes cal parlar amb ells i elles, potser negociar, pensar alguna activitat il·lusionant durant el dia, o dedicar una estona més al bany.
- Atenció a no augmentar la quantitat de menjar que ingerim tots plegats, sobretot sucres que, finalment, ens portaran a més pujades i baixades d'energia i també emocionals.

Il·luminació, so i soroll ambiental i ventilació

- Gràcies a **la il·luminació i la ventilació podem afavorir els canvis d'escenari i l'ambientació de l'espai.**
- Amb relació a la il·luminació, en la mesura del possible, convé afavorir al màxim l'ús d'una il·luminació natural. A mesura que es vagi fent de nit, recomanem fer servir llums més puntuals i tènues, per afavorir un clima de calma.
- Durant el dia, hem d'intentar que no sempre hi hagi soroll ambiental de la televisió o de la ràdio i posar els mitjans de comunicació en moments puntuals.
- Pel que fa a la ventilació és important que intentem ventilar durant el dia. **L'entrada d'aire fresc serà molt important per a airejar els ànims.**

Comunicació i connexió

- Serà important que tots i totes **mantenim la connexió amb la resta de persones durant aquest temps**. Podem fer servir les eines que tenim per ajudar als infants a estar en contacte amb els seus amics i amigues i, sobretot, amb els seus avis i àvies, ja que, molt segurament, estaran patint per ells i elles.
- Però estar connectat o connectada va molt més enllà de mantenir un contacte a través de les eines tecnològiques de les quals disposem.
- També ens podem oferir per **ajudar als veïns i veïnes que viuen sols**, o que poden necessitar ajuda, sobretot la gent gran, dins dels marges de seguretat i autoprotecció que ens indiquen.

- D'altra banda, estar connectats i connectades amb els infants també té un altre sentit, ja que significa **anticipar**. És important tenir-los informats dels nostres moviments, si hem de sortir a comprar o a treballar, avisar quan marxarem i explicar quan tornarem és important.
- No marxar de casa sense avisar ni acomiadar-se, deixar molt clar quan **no estem disponibles perquè ens posem a treballar i qui sí que ho està per ajudar-lo amb el que necessiti**. No confonguem, això sí, anticipar amb preguntar. No els hi preguntem si podem marxar, sinó que els hi anticipem que marxarem. Si l'adult demana permís per a fer aquelles coses que ha de fer, pot generar molta inseguretat.
- De la mateixa manera que estem compartint les males notícies també convé compartir les positives com, per exemple, que la Xina està superant la crisi i que cada dia es contagien moltes menys persones.

Conclusions

- En aquesta crisi, tots i totes (infants inclosos) tenim un marge d'acció i, per tant, podem desplegar estratègies preventives i pal·liatives de problemes posteriors.
- La connexió i el vincle a través de les coses senzilles i del que és quotidià serà fonamental. Aquesta connexió es tradueix en anticipació quan parlem d'infants.
- L'activitat autònoma, el moviment lliure i l'aire fresc seran fonamentals per a regular les funcions vitals bàsiques (son i gana), però també per activar l'estat d'ànim.
- Els infants tenen dret a estar informats en la mesura de les seves possibilitats cognitives i emocionals; aquesta informació, pertinent i precisa, els ajudarà a donar sentit a la vivència i desplegar estratègies de supervivència psicològica. No els hem de dir mentides, però tampoc hem de magnificar la situació.
- Donem marges per l'elecció en la quotidianitat, preparem l'espai i l'ambient per a donar llibertat dins d'un context de seguretat i protecció.
- Establim límits en la convivència, planifiquem i estructuram el dia i els espais. Arribem a acords.
- Fem servir les tasques escolars i les domèstiques com un element per a sostenir i estructurar el temps a casa.
- Aquests suggeriments són útils per a totes les edats.